

CANTARES

“B'it q'a' k'ulch'anto”, ha' choche yala'iloj Cantares ti' yinh hebreo. Ha' sk'ulch'anil hune' b'it ti', to chakoj smay tzet chuh yochen sb'ah hune' naj tzeh b'oj hune' ix q'opoh. Yulb'al x'ek'toj q'inale, ay mak xhponihayoj b'it q'a' k'ulch'anto ti' yinh waxajeb' b'ital, yaja' yinh kaw yeli, wajeb' b'ital yeyoj hune' b'it ti': b'ab'el b'it aykoj yinh (capítulo 1:2 ch'apni yinh capítulo 2:7), skab' b'it aykoj yinh (capítulo 2:8 ch'apni yinh 3:5), syox b'it aykoj yinh (capítulo 3:6 ch'apni yinh 5:1), skanh b'it aykoj yinh (capítulo 5.2 ch'apni yinh 6.3), sho' b'it aykoj yinh (capítulo 6:4 ch'apni yinh 8:4) b'oj swaj b'it aykoj yinh (capítulo 8:5 ch'apni yinh 8:14). Yinh hunq'ahan b'it ti' chal ix ix tet naj winaj tzet chuh yochen ix naj; chalpax naj winaj yib'anhiloj tzet chuh yochen naj ix b'oj sb'it heb' ix q'opotaj.

Haka' poesía, haktu' yeyoj hunq'ahan tzoti' kaw k'ulch'an tz'ib'nheb'ilayoj yinh hune' b'it ti'; nanan-nhe tzet yinh slahb'akoj sb'ah heb' ya', yunhe yalni heb' ya' sk'ulch'anil yinh hunun:

Naj q'anab'e, chal naj ta lahan ix b'oj hune' ni'an palamuxh, haka' hune' tx'otx' tx'otx' peb'iltoj b'ay tz'unb'ilayoj te' lob'ehal b'oj hune' snuq' ha' ha' eb'ab'iltoj yinh k'ul. Wal ix q'opoh, chal ix tet naj: ta lahan naj b'oj hune' yoj manzan, hune' no' tzeh sajcheh b'oj hune' no' kaplaxh.

Sunil tzoti' ayayoj yinh hunq'ahan b'it ti', kaw ch'apnikanoj yinh yanma heb' ya' ch'ochen sb'ah,

yuxin chal ix q'anab'e yinh hakti': Wet ho' kaw ocheb'il wuh han, hin yetpax ho' han.

Hakti' yetwanoj ay yuni mak mohyinajxa. Yilal syeni hune' ti' yinh yetb'i, wal mak tzeh b'oj mak q'opoh, yilal stanhen sb'ah yuni hunq'ahan ti', masantotik'a ch'apni stz'ayikalil, haka' yalni yinh capítulo 2:6

Ay mak mach x'ocheni ta x'oktoj hunq'ahan b'it ti' stz'ajoj te' Biblia yuh hunq'ahan tzoti' ti', yaja' ay mak ch'ilni sk'ulch'anil sk'ul Komam yinh skonhob' Israel yinh hunq'ahan poesía ti', aypax mak ch'ilni sk'ulch'anil yochen sb'ah naj winaj b'oj ix ix, aypax mak xhlahb'ankoj yinh yochen Komam ix ix b'oj naj winaj xwatx'e yet yichob'anil b'oj yinh yil-laxpax sk'ulch'anil sk'ul Komam yinh iglesia.

1 ¹ Ha' hune' ti' sb'it ya' Salomón q'a' k'ulch'anto.

B'ab'el b'it

Ix ocheb'il

² ¡Tz'oh hin han, haxkam q'a' k'ulch'anto hin hawochen

sataj sxuq'al vino han.

³ Kaw xuq' sam perfume aykoj tawinh;

kaw lahan hab'ih haka' hune' perfume xuq' sam kaw ocheb'il.

¡Yuxin kaw chach yoche heb' ix q'opotaj!

⁴ Hawanhe, ihintoj tawinh han, hach hinrey han; xin yitoj ya' rey sat stx'at b'ay xhway han.

Sb'it heb' ix q'opotaj

Tzalahojonh, jaha'wej tzalahoj kok'ul,
 q'a' xhto joche jila' hawochen ix ocheb'il hawuh
 sataj sxuq'al vino han.
 ¡Yuxin kaw ocheb'il hach!

Ix ocheb'il

⁵ K'ej hintz'umal han, yaja' kaw eltich'an wilot han,
 hex ix hex ah Jerusalén,
 lahan sk'ejal hintz'umal b'oj nixhtej pat ay b'et
 Cedar han;
 lahan weltich'anil b'oj scortina ya' Salomón^a han.
⁶ Mach chin hematz'e yuh sk'ejal hintz'umal han,
 kaw tz'a'naj hin yuh tz'ayik han.
 Xtit showal heb' naj hin-noh winh han,
 xin yanitoj heb' naj stanhenoj yuva han,
 yuxin matxa xin tanhe hinb'ah han.
⁷ Xhi' ni'an kaw ocheb'il wuh han, al wet han b'ay
 tu' chawa' lowoj nixhtej hakaneluh,
 b'ay tu' chach xew b'oj no' yinh chuman,
 yunhe mach chin ek' kolo xol skaneluh heb' naj
 hawamigo haka' hunuj mak tonhe ch'ek' kolo
 han.^b

Naj ocheb'il

⁸ Ta mach hawohtajoj ixh ni'an q'a' k'ulch'anto xol
 sunil heb' ix ix k'ulch'an yilot;
 okanh tzujnuj yinh yojlen hinkaneluh han,

---

^a1.5 *Salomón* Chuh yokpax Salmá shelb'aloj hune' tzoti' ti'.

^b1.7 *kolo han* Yinh hebreo chala: Haka' hunuj ix ix aykoj q'ap
 velo yenheloj sat.

mach kaw nahatoj yeloj b'ay spat heb' naj
tanhehom kaneluh,

hat chawaha' lowoj hakaplahx b'et tu'.

⁹ Ixh ni'an kaw ocheb'il wuh han, lahan sk'ulch'anil
hawekoj wet b'oj no' yewaxh ch'inik'oj
scarreta ya' faraón han.

¹⁰ Kaw k'ulch'an jilniktoj nixhtej haq'otx xolb'al
hawome,
kaw k'ulch'an chupaxiloj hanuq' yet chawanikoj
hawuwe.

¹¹ Xhkowatx'e' hawome nab'a' oro aytoj ch'en plata
xol.

Ix ocheb'il

¹² Yet q'ehanxa ya' rey yul stz'onhob'al,
chab'e ya' sxuq'al sam perfume^c aykoj winh han.

¹³ Lahan ho' kaw ocheb'il wuh b'oj haka' hunuj
ni'an tx'uoyal mirra ayaytoj xolb'al wim han.

¹⁴ Lahan ho' kaw ocheb'il wuh b'oj hunuj
manojohal yaq'b'alil te' alheña^d ay xol te' uva
b'et En-gadi han.

Naj ocheb'il

¹⁵ ¡Wak'a' sk'ulch'anil hawilot ixh ni'an kaw
ocheb'il wuh han!

¡Wak'a' sk'ulch'anil hawilot!

Lahan sk'ulch'anil nixhtej sb'aq' hasat b'oj kak'onh
nixhtej palamuxh.

---

^c1.12 *perfume* Nardo yeyoj hune' tzoti' ti' yinh hebreo.

^d1.14 *alheña* Telan sxuq'al sam yaq'b'alil hune' majan te' aq'b'al
ti'. Jichan ch'oknikoj sxaj te' yuh heb' ix ix yuh swatx'en heb' ix
tzet ch'oknikoj yuh, yuh stz'ahni sb'ah.

Ix ocheb'il

¹⁶ ĵWak'a' sk'ulch'anil yilot ho' kaw ocheb'il wuh
han!

ĵWak'a' sk'ulch'anil hawilot!

Naj ocheb'il

Haka' yaxla ch'im b'ay chonh xewi;

¹⁷ nab'a' tziš hej spatšab'il jatut,
nab'a' tz'isiš ayatoj swi'oj.

Ix ocheb'il

2 ¹ Lahan hin-nhe b'oj haka' te' haq'b'al^e
xhch'ib'kanh b'et Sarón han,
te' lirio xhch'ib'kanh yak'alil sti' hej ha' ha'.

Naj ocheb'il

² Haka' yektoj te' lirio xol te' tx'ix,
haktu' yektoj xo' kaw ocheb'il wuh xol heb' ix
q'opotaj han.

Ix ocheb'il

³ Haka' yektoj te' manžan xol te' komon te',
haktu' yektoj ho' kaw ocheb'il wuh xol heb' naj
tzehtaj han.

Kaw k'ulch'an way tz'onhnoj yenhelal te' han,
kat wab'en sxuq'al slohot sat te' han.

---

^e2.1 kaw k'ulch'an Mach kaw ohtajb'iloj tzet haq'b'alil te' xhb'ina
b'et ti'.

⁴ Xin yitoj ho' kaw ocheb'il wuh yul hune' cuarto
 b'ay ay hun tenan itah^f han,
 xyeniloj ta kaw chin yoche han.

⁵ A'wej te' tajinh uva kilb'iloj hinlob' han, yunhe
 yok wip han,
 a'wej te' manzan hinlob' han, yunhe swatx'iloj
 hink'ul han,
 haxkam tx'ojxa wekanoj yuh wochen ho' han.

⁶ Yahab'koj ho' kaw ocheb'il wuh smek q'ab'
 yalanh hinwi' han,
 kat hin slaq'nihayoj ho' yuh swatx' q'ab' han.

⁷ Yinh sb'ih no' gacela b'oj no' sajcheh ay xol telaj,
 chin q'an teyet hex ix hex ah Jerusalén ti' han,
 ta cheta'wekoj yul heti', ta mach cheyiloj swayanh
 yochen sb'ah anma;
 wayojab' hantajtik'a choche.

Skab' b'it

Ix ocheb'il

⁸ ¡Xawab'e yul snuq' ho' kaw ocheb'il wuh han!
 ¡Lanhanxa yuluj ho'!
 Tx'ejlaxanhe stit ho' swi'laj witz,
 stz'itwi ho' xhtitkanoj ho' b'ay nixhtej tz'ulik witz.
⁹ Lahan ho' kaw ocheb'il wuh b'oj no' gacela han,
 lahan ho' b'oj no' tzeh sajcheh.
 ¡Ilwejk'anab'i, ay ho' la! B'et-ti'xa ay ho';
 t'anhaxahiktij ho' yul wentanah,

---

^f2.4 *hun tenan itah* Yinh hune' tzoti' Yatut vino, hat x'eltoj hune' tzoti' ti'.

ayxakoj ho' honh yilniktij xolb'al ch'en nixhtej
ch'en aykoj yinh wentanah.

¹⁰ Xal ho' ocheb'il wuh wet han:

«Ahanh wanoj ixh ni'an kaw ocheb'il wuh han,
ixh ni'an kaw ocheb'il wuh kaw k'ulch'an yilot
han, tonh winh han.

¹¹ Ilk'anab'i, xax ek'toj nhab'il,
matxa chaha' ha' nhab', xax toh ha'.

¹² Ayxa te' haq'b'al sat tx'otx' tx'otx', xax apni
stz'ayikal b'it;

xah ab'elax yawi no' nixhtej muk' sat kotx'otx'al ti'.

¹³ Xax ya' te' higo b'ab'el sat,
kaw chi'xa yek' sam sxumak te' uva.

»Ihx ni'an kaw ocheb'il wuh han, ikanh hab'ah.

Ihx ni'an kaw k'ulch'an yilot, okanh tzujnuj winh
han.

¹⁴ Lahan hach b'oj no' palamuxh xhwatx'en sq'u'
yul hej slot'ilal ch'en ch'en swi'laj witz b'ay
kaw ixan,

yeh hasat wila' han, kat wab'en yul hanuq' han,
haxkam kaw k'ulch'an yul hanuq' b'oj kaw
eltich'an hawilot», xhi ho' wet han.

Ix ocheb'il b'oj naj ocheb'il

¹⁵ Kotzab'a'ayoj hej no' wech, kat kopotx'nitoj no'.
no' nixhtej wech kaw tz'ulik ch'etantoj juva, te'
lanhan sxumakli.⁸

---

⁸2.15 *te' uva, te' lanhan sxumakli* Lanhan yalni yib'anhi loj ix ix b'et ti'. No' wech, yenhelal hej sya'tajil ch'ek'toj yinh yochen sb'ah yeh no', haxkam lanho chil sb'ah heb' ya'.

Ix ocheb'il

¹⁶ Wet ho' kaw ocheb'il wuh han, hinyetpax ho'
han;

xol te' lirio cha' lowoj ho' nixhtej skaneluh.

¹⁷ Yalanhto maxhto sajb'iloj yinh k'ul, kat stanhtoj
sk'ejalholo,

meltzohanh hink'atanh han xhi' ni'an kaw ocheb'il
wuh han.

Anhe chawa' haka' no' nixhtej sajcheh ay xol telaj
b'et Beter.

Ch'eltoj ix ocheb'il saya' naj ocheb'il*Ix ocheb'il*

3 ¹ Hunun aq'b'al hinsayni ho' ni'an kaw ocheb'il
wuh sat hintx'at b'ay chin way han;

xin say ho' han, yaja' mach xnacha ho' wuh han.

² Haktu' xuh wah wanoj han,

xin toh hinsaynoj ho' kaw ocheb'il wuh yul sunil
konhob' han;

xin say ho' yul hej b'eh b'oj yul hej txonhb'al han.

Xin say ho' han, yaja' mach xnacha ho' wuh han.

³ Xin chayoj heb' naj xhtanhen konhob' han,

xin q'amb'en tet heb' naj han:

«¿Mach b'ay cheyil ho' kaw ocheb'il wuh han?»,
kinchi han.

⁴ Lanhantotik'a wel sk'atanh heb' naj han,

yet xhnacha ho' kaw ocheb'il wuh han;

kaw k'ul xwute hinlaq'nihayoj ho' han, maxhtik'a
xin b'ejtzo ho' han,

xwinitoj ho' yatut hinmi' b'ay stx'at hinmi' b'ay xin
pitzk'a han.

⁵ Yinh sb'ih no' gacela b'oj no' sajcheh ay xol telaj,
chin q'an teyet hex ix hex ah Jerusalén ti' han,
ta cheta'wekoj yul heti', ta mach cheyiloj swayanh
yochen sb'ah anma;
wayojab' hantajtik'a choche.

Syox b'it

⁶ ¿Tzet hune' xhtit yul desierto xol hune' topan
nhub' ti',

xol snhub'al mirra b'oj incienso,

b'oj sunil smajanil perfume kaw xuq' sam?

⁷ Ilwejk'anab' tz'onhob'al b'ay ch'ilaxk'oj ya'
Salomón,

hoyb'il yuh 60 heb' naj winaj kaw k'ul yinh howal,
heb' naj q'a' k'ultu sik'leb'il xol heb' naj soldado
yet Israel.

⁸ Sunil heb' naj ib'il yespada yuh, kaw k'ul heb' naj
yinh howal;

sunil heb' naj k'alb'ilkoj yespada yiktaj,
yunhe matzet ch'utelax heb' naj aq'b'alil.

⁹ Xwatx'e ya' rey Salomón hune' stz'onhob'al b'ay
ch'ilaxk'oj

yinh te' k'ul-la aq'in xhtit b'et Líbano.

¹⁰ Nab'a' plata xute ya' yoyal,

yinh ch'en oro xwatx'e ya' b'ay xhq'ehi stel yinh,
kaj morado xute ya' stz'onhob'alil;

haxa heb' ix ix ah Jerusalén x'anikoj yelaw, kaw
k'ulch'an xutekanoj heb' ix swatx'eni.

¹¹ Hex ix hex ah Sión, elanhwejtij heyila' ya' rey
 Salomón;
 aykoj ch'en corona yinh swi' ya',
 ch'en xwatx'e smi' ya' tet yet xmohyi ya',
 stz'ayikalil b'ay kaw tzalalal yeh ya'.

Naj winaj kaw aykoj yanma yinh ix kaw choche

Naj ocheb'il

- 4** ¹ ¡Ixb ni'an kaw ocheb'il wuh han, wak'a'
 sk'ulch'anil hawilot!
 ¡Wak'a' haweltich'anil!
 Kaw k'ulch'an jilniktoj nixhtej sb'aq' hasat yalanh
 q'ap velo ch'enhlen hasat,
 lahan sk'ulch'anil b'oj kak'onh nixhtej palamuxh.
 Lahan xil hawi' b'oj haka' yaytij t'ujla no' kaplaxh
 yinh sk'ul witz b'et Galaad.
- ² Lahan nixhtej haweh b'oj no' kaneluh lanhanto
 sk'uplaxiltoj xil, lanhanto yaxhniloj.
 Aynhetik'a smoh hunun, mach hunuj ta mach
 smoh.
- ³ Lahan sxaj hati' b'oj tx'al tx'al kaj; kaw k'ulch'an
 hatzoteli.
 Lahan jilniktoj haq'otx yalanh q'ap velo
 ch'enhrentoj hasat
 b'oj skajil te' granada kab'nheb'iltoj.
- ⁴ Lahan sk'ulch'anil hanuq' b'oj storre ya' David
 watx'eb'il yinh ch'en ch'en watx'eb'ililtoj,
 hune' b'ay lokankoj mil ch'en pahb'al lanza yet
 heb' naj winaj k'ul yinh howal.

⁵ Lahan hawim b'oj kak'onh nixhtej yunin no'
gacela lahan-nhetik'a yilot xhlow xol te'
haq'b'al lirio.

⁶ Yalanhto maxhto sajb'iloj yinh k'ul, kat stanhtoj
sk'ejalholo,
chin ahojtoj swi' witz yet mirra han b'oj witz yet
incienso.

⁷ jWak'a' sk'ulch'anil hawilot ixh ni'an kaw ocheb'il
wuh han!
Sunil k'ulch'ankanoj tawinh.

⁸ Ayojonhtoj b'et Líbano ti' wixal, ayojonhtoj b'et
Líbano ti'.

Ayojonhtoj^h swi' witz Amana, swi' witz Senir b'oj
Hermón,
b'ay ay hej snhahch'en no' b'alam, b'ay ay hej witz
b'ay ay no' leopardo.

⁹ X'ok-kanoj wanma tawinh han wanab', ni'an
wixal han;
hataxtik'a yet xach t'anhxikoj winh han,
ha' tu' x'oknakanoj wanma tawinh yuh hune'
stx'anhal hawuwe han.

¹⁰ Wak'a' sk'ulch'anil hin hawochen han wanab',
ni'an wixal han;
q'a' k'ulch'anto hin hawochen sataj sxuq'al vino
han,
q'a' xuq'tu sam haperfume aykoj tawinh sataj
yaq'b'ilxa perfume.

¹¹ Wixal, kaw chi' sxaj hati' haka' no' kab';
ay no' kab' b'oj no' lech yalanh hawaq'.
Lahan sxuq'al sam xil haq'ap b'oj q'eb'tajlaj Líbano.

---

^h4.8 Ayojonhtoj Chuh yal-laxpax yinh hakti': T'anhxanhaytoj.

12 Wanab', ni'an wixal han,
 lahan hach b'oj hunuj tx'otx' tx'otx' peb'iltoj b'ay
 tz'unb'ilayoj te' lob'ehal,
 hunuj oq' pehan, maka hunuj snuq' ha' ha'
 eb'ab'iltoj yinh k'ul.

13 Lahan hach b'oj hunuj tz'unub' b'ay xhwolni te'
 granada telan sxuq'al sat,

hunuq' tz'unub' b'ay ay yaq'b'alil te' alheña,

14 te' nardo, te' azafrán, te' cálamo, te' canela,
 hej te' te' b'ay ch'eltoj incienso, mirra b'oj áloe,
 b'oj sunil smajanil te' te' kaw k'ul b'ay ch'eltoj
 perfume.

15 Hach hune' snuq' ha' ha' ay xol tz'unub', hune'
 oq' b'ay ch'ahiloj ha' ha',
 hune' snuq' ha' ha' ch'aytij xol witz b'et Líbano.

Ix ocheb'il

16 Titojab' kaq'e' yetk'ulal norte, kat stit kaq'e'
 yetk'ulal sur.

Okojab'toj kaq'e' tu' b'ay hintz'unub' han,
 kat yah welwon sxuq'al sam.

¡Titanh b'ay hatz'unub' wichamil kaw ocheb'il wuh
 han,

kat hawab'len sxuq'al sat hatz'unub'!

Naj ocheb'il

5 1 Xax hin oktoj xol hintz'unub' han wanab', ni'an
 wixal han,

xax wikanh hinmirra b'oj hej te' te' kaw xuq' sam
 han;

xax hinloh no' kab' ch'el yinh snoq'al no' kab' han,
 xwuk'ni hinvino b'oj hinlech han.

Sunil anma

Wa'anhwej hex wamigo,
 uk'wej tzet cheyuk'u, masantotik'a xhnohojkanoj
 hek'ul.

Skanh b'it*Ix ocheb'il*

² Chin way han, yaja' mach xhway hin-nab'al han,
 yet xwab'en yawiktoj ho' kaw ocheb'il wuh sti'
 pultah han, chalni ho':
 ;Haj pultah wet han wanab', ixh ni'an kaw ocheb'il
 wuh han,
 ni'an hinpalamuxh han,
 ixh ni'an sunil tzet k'ulch'an yinh;
 haxkam chak'anxakanoj hinwi' yuh yal chew han,
 xax chak'anb'ikantoj xil hinwi' han!

Ix ocheb'il.

³ Xax wiloj xil hinq'ap han, chim waha'koj hunekxa
 han;
 xax hintx'ah woj han, chim tz'ilb'ojtoj yuh pojoj
 hunekxa.

⁴ Xaktoj ho' kaw ocheb'il wuh sq'ab' yul sholanil
 pultah han,
 ho' kaw ocheb'il wuh han,
 kaw xin k'uyk'unkanh yuh han.

⁵ Xin ah wanoj hin hajnoj pultah tet ho' kaw
 ocheb'il wuh han,
 xanhe yajtij t'ult'un mirra yinh hinq'ab' han,

txab'laxanhe yay xolb'al yiximal hinq'ab' han,
ch'aykanoj yib'anh slakob'alil pultah.

⁶ Xin haj pultah tet ho' kaw ocheb'il wuh han,
yaja' matxa ho' b'et tu', xax toh ho', xto hanhna
wanma han.ⁱ

Xin say ho' han, yaja' mach xnacha ho' wuh han;
xin awi tet ho' han, yaja' mach xta'wi ho' wet han.

⁷ Xin nacha yuh heb' naj xhtanhen konhob' han,
yet aykoj heb' naj tanhewal;
xin smaq' heb' naj han, xanikoj heb' naj lahwilal
winh han;

xtzikiloj heb' naj hinvelo ch'enhrentoj hinsat han.

⁸ Kaw chin q'an teyet han hex ix hex ah Jerusalén,
ta cheta'wekoj yul heti', ta xhnacha ho' kaw
ocheb'il wuh heyuh han,
cheyala' tet ho' ta tx'ojxa wekanoj yuh wochen ho'
han.

Ix ix kaw aykoj yanma yinh naj kaw choche

Sunil anma

⁹ Al jet han ixh ni'an q'a' k'ulch'anto xol sunil heb'
ix ix k'ulch'an yilot.

¿Tzet q'a' k'ulch'anto yinh ho' kaw ocheb'il hawuh
tu'

sataj yaq'b'ilxa heb' naj winaj, yuxin chaq'an hune'
ti' jet han?

ⁱ5.6 xto hanhna wanma han Chuh stxumlaxpax yinh hebreo yinh hakti': K'ajam xax hin tzalakanh wab'en yul snuq' ho' han.

Ix ocheb'il

¹⁰ Saj stz'umal ho' kaw ocheb'il wuh tu' han, kajnhe
ch'ach'o ho';

q'a' k'ulch'anto yilni ho' sataj lahunheb' mil heb'
naj winaj.

¹¹ Stzejtzon swi' ho' haka' ch'en nab'a' oro;
k'otol xil swi' ho', lahan sk'ejal b'oj no' hoh.

¹² Lahan nixhtej sb'aq' sat ho' b'oj no' palamuxh
ayayoj b'ay snuq' ha' ha';

haka' ch'en nixhtej ch'en kaw k'ulch'an ayaytoj xol
no' lech.^j jKaw k'ulch'an yektoj sb'aq' sat ho'!

¹³ Lahan sq'otx ho' b'oj nimejtaj tz'unub' b'ay
tz'unb'ilayoj te' nixhtej te' kaw nanantajnhe
sxuq'al sam.

Lahan sxaj sti' ho' b'oj te' lirio b'ay ch'ay txab'la
mirra.

¹⁴ Lahan sq'ab' ho' b'oj ch'en nab'a' oro aykoj ch'en
nixhtej ch'en kaw k'ulch'an jilni yinh.

Lahan snimanil ho' b'oj marfil stzejla yuh sajil,
aykoj ch'en zafiro yinh.

¹⁵ Lahan sb'ul ho' b'oj pilal nab'a' mármol ayatoj
yib'anh stz'onhob'alil nab'a' oro;

lahan yilot ho' b'oj q'eb'tajlaj Líbano,
lahan yeltich'anil ho' b'oj te' tzis.

¹⁶ Telan schi'al yul sti' ho';
sunil tzet k'ulch'an yinh ho'.

Haktu' yilot ho' kaw ocheb'il wuh han hex ix hex
ah Jerusalén,

---

^j5.12 *xol no' lech* Mach kaw stxumlaxi tzet choche yala'iloj
hebreo b'et ti'.

haktu' yeh wamigo kaw xhwoche han.

Sunil anma

6¹ Ixh ni'an q'a' k'ulch'anto xol sunil heb' ix ix,
 ¿b'ay tu' xtoko'j ho' kaw ocheb'il hawuh?
 ¿B'ay tu' xka stoh ho'? Chonh toh kosaya' ho'
 tawinh han.

Ix ocheb'il

² Hat xtoh ho' kaw ocheb'il wuh xol stz'unub' han,
 xol stz'unub' b'ay ay te' te' kaw xuq' sam;
 hat xtoh ho' paxhyal, kat skutxb'ankanh ho' te'
 lirio.

³ Wet ho' kaw ocheb'il wuh han, hinyetpax ho' han;
 xol te' lirio tu' xew ho'.

Sho' b'it

Naj ocheb'il

⁴ Lahan hak'ulch'anil b'oj Tirsa ixh ni'an kaw
 ocheb'il wuh han,
 kaw chach ochelaxkoj haka' Jerusalén,
 kaw ay smay hawilot haka' heb' naj soldado
 ayxako'j yinh txol yunhe yaniko'j howal.^k

⁵ Matxa chach t'anhxiko'j winh han,
 haxkam mach xhtech'a wilni sk'ulch'anil nixhtej
 sb'aq' hasat han.

^k6.4 *yinh txol yunhe yaniko'j howal* Kaw ya'taj stxumlax tzet choche yala'iloj hebreo b'et ti'.

Lahan xil hawi' b'oj haka' yaytij t'ujla no' kaplaxh
yinh sk'ul witz b'et Galaad.

⁶ Lahan nixhtej haweh b'oj no' kaneluh lanhanto
sk'uplaxiltoj xil, lanhanto yaxhniloj.

Aynhetik'a smoh hunun, mach hunuj ta mach
smoh.

⁷ Lahan jilniktoj haq'otx yalanh q'ap velo
ch'enhlenoj hasat

b'oj skajil te' granada kab'nheb'iltoj.

⁸ Sesenta heb' ix reina, ochenta heb' ix concubina,
matxa xhb'ischakanoj heb' ix q'opoh maxhto winaj
ch'ek' yinh,

⁹ yaja' hanhk'anhe ni'an hinpalamuxh ti' wet han,
sunil tzet k'ulch'ankanjoj yinh;

hanhk'anhe xo' q'a' ocheb'il yuh smi',

hanhk'anhe xo' q'a' xahan ay yuh ya' x'initij sat
yib'anh q'inal.

Stxahyelax xo' yuh heb' ix q'opoh ch'ilnihayoj;
ch'alaxkoj smay xo' yuh heb' ix reina b'oj heb' ix
concubina.

Sunil anma

¹⁰ ¿Mak ixal hune' ti'?

Lahan ix b'oj haka' yet lanhan yahiloj tz'ayik.

Kaw k'ulch'an ix haka' x'ahaw, kaw ch'elwan ix
haka' tz'ayik;

kaw ay smay yilot ix haka' heb' naj soldado ayxakoj
yinh txol yunhe yanikoj howal.

Ix ocheb'il

¹¹ Xin b'eyk'oj xol hej te' nogal wila' te' haq'b'al
 xhch'ib'kanh b'ay yak'alil sti' ha' ha' han;
 xin b'eyk'oj wila' han ta ayxa swol te' uva b'oj ta
 ayxa sxumak te' granada.

¹² Lawitu' matxa nanoy wuh han, xwilnitij han
 ta yulxa scarreta hinpríncipe ayinatoj han.¹

¹³ ¡Meltzohanh sulamita, meltzohanh!
 ¡Meltzohanh kok'atanh han, xhjoche hach jila' han!

Ix ocheb'il

¿Tzet cheyoche heyila' yinh ix sulamita ti'?

Ta chach ek' tx'ejla tzalalal haka' xol kab'oj txolal
 heb' naj kanhalwom.

Naj ocheb'il

7 ¹ Kaw k'ulch'an chuytuj hawoj yul haxanhab', ixh
 ni'an skutz'in ya' yahaw konhob'.

Lahan sk'ulch'anil yekoj hawiktaj b'oj sunil tzetet
 kaw ay stohol
 swatx'e heb' ya' kaw helan swatx'en hej tzetet yinh
 sq'ab'.

² Lahan hamuxuk b'oj ch'en copa setan yeyi,
 ch'en aynhetik'ahaytoj k'ul-la vino yul.
 Lahan hak'ul b'oj hun tenan ixim trigo hoyb'il yuh
 te' lirio.

---

¹6.12 *ayinatoj han* Mach kaw stxumlax tzet choche yala'iloj
 hebreo b'et ti'.

³ Lahan hawim b'oj kak'onh nixhtej yunin no'
gacela lahan-nhetik'a yilot.

⁴ Lahan hanuq' b'oj hunuj torre watx'eb'il yinh
marfil;

lahan sb'aq' hasat b'oj snuq' ha' ha' ay b'et Hesbón
skawilal spultahil Bat-rabim.

Lahan hatxam b'oj storrehal Líbano yilnitoj yinh
Damasco.

⁵ Lahan yekanh hawi' b'oj witz Carmelo;

lahan xil hawi' b'oj tx'al tx'al kaj morado,

kaw chach yochekanoj ya' rey yuh sk'otolal xil
hawi'.

⁶ Kaw k'ulch'an hach, kaw chach woche han;

kaw ocheb'il hach, tawinh xhwa' tzalahoj hink'ul
han.

⁷ Lahan sk'ulch'anil ni'an hanimanil b'oj te'
palmera,

lahan hawim b'oj kab' stxihanil sat te'.

⁸ Ayiktoj yul hin-nab'al wahtoj swi' te' palmera tu'
han,

kat wetnhenkanoj sat te' han.

Lahan hojab' hawim b'oj hej stxihanil te' uva;

haka' hojab' sxuq'al sam te' manzan, hakojab'tu'
sxuq'al sam yul hati'.

⁹ Lahan hojab' yul hati' b'oj k'ul-la vino yet chin
hatz'ohni han,

vino xhmalmohaytoj yinh sxaj hati' b'oj yinh
haweh.^m

---

^m7.9 *yinh haweh* Hakti' yektoj yinh griego, wal yinh hebreo, maktaj xhwayi.

Ix ocheb'il

¹⁰ Hin yet ho' kaw ocheb'il wuh han,
winh-nhe ch'ilchahiloj tzet choche ho' han.

¹¹ Katah xhi' ni'an kaw ocheb'il wuh han, tonh
paxhyal xol telaj,
hat ch'ek'oj aq'b'al juh xol hej yaq'b'alil te' alheña.ⁿ

¹² Sab'sahk'alil chonh toj xol te' uva,
kat jilnoj ta skanojxa sat te' b'oj ta lanhan spoh
sxumakil te',
b'oj ta ayxa sxumak te' granada.
;B'et tu' chin yeb' tawet han ta kaw chach woche
han!

¹³ Xah ek' sam te' mandrágora b'et tu',
sunilxa smajanil te' lob'ehal kaw xuq' ay kokawilal
ti';
ay te' tajinhxa, aypax te' lanhanto yuxlax xin
pohiloj tawet han
xhi' ni'an kaw ocheb'il wuh han.

Ix ocheb'il

8¹ Walk'anab' kaw hach hin-noh han, ta yinh
hinmi' xach txutxwi han,
waltu' yet chach wilnihayoj yul b'eh han,
chach hintz'ohayoj han, kat mach mak tx'oj stzotel
winh han.

² Chim hach witoj yatut hinmi' han, kat joktoj yul
nhah,

ⁿ7.11 *yaq'b'alil te' alheña* Chuh yal-laxpaxoj ta wayanhb'al.

kat hin hakuyni yinh jochen kob'ah han.^o
 Chim wa' k'ul-la vino hawuk'u' han b'oj yal
 hingranada han.

³ Yahab'koj ho' kaw ocheb'il wuh smek q'ab'
 yalanh hinwi' han,
 kat hin slaq'nihayoj ho' yuh swatx' q'ab' han.

⁴ Kaw chin q'an teyet hex ix hex ah Jerusalén ti'
 han,
 ta cheta'wekoj yul heti', yinh tzet kaw cheyoche, ta
 mach cheyiloj swayanh yochen sb'ah anma;
 wayojab' hantajtik'a choche.

Swaj b'it

Sunil anma

⁵ ¿Mak ixal hune' xhtit yul desierto
 ayatoj yib'anh swixik' naj kaw ocheb'il yuh?

Ix ocheb'il

Yich hune' te' manzan xwiloj hawayanh han,
 b'et tu' tik'a xtit sya'il tzet yeh hami' tawinh,
 b'aytik'a xab'e ya' sya'il hapitzk'ahi.

⁶ Ihinkanoj yinh hawanma haka' hunuj sello han,
 haka' hunuj marca yinh haq'ab',
 haxkam lahan yip yochen sb'ah anma b'oj kamikal,

---

^o8.2 *kat hin hakuyni yinh jochen kob'ah han* Chuh stxumlxapax
 hebreo yinh hakti': B'ay ay ix xin kuynitoj han.

lahan sawenal b'oj b'ay ch'apni kamom, maxhtik'a
xhtanhayoj.

Lahan yip yochen sb'ah anma b'oj q'a' q'a', xob'
q'a' q'a' kaw ay yip.

⁷ Mach xhk'ojoj hun tenan ha' ha' stanhtzenojayoj
hantaj choche sb'ah anma,
mach xhk'ojojpax hej ha' niman stanhtzenojayoj.
Ta ay hunuj mak ch'alten sunil sq'alomal shelb'aloj
yochelaxi, tonhe xhyahlaxojkanoj.

Sunil anma

⁸ Ay hune' ni'an janab' kaw txanto maxhto ch'el
yim han.

¿Tzet xhjute' ix han ta ay mak chul q'an-noj ix?

⁹ Ta lahan ix b'oj hunuj speyab'il konhob',
xhkotanhe' ix haka' hunuj torre nab'a' plata;
yaja' ta lahan ix b'oj hunuj pultah,
xhkopicha'toj ix yinh te' aq'in nab'a' tzis.

Ix ocheb'il

¹⁰ Lahan hin b'oj hunuj speyab'il konhob' han,
lahan wim b'oj hej torre han;
yuxin tet ho' kaw ocheb'il wuh han,
lahan hin b'oj hunuj mak xax i'cha aq'ank'ulal yuh
han.^p

¹¹ Ay hune' stx'otx' ya' Salomón b'et Baal-hamón
b'ay tz'unb'il yuva yuh,
xakanoj ya' tet hunq'ahan heb' naj, yunhe stanhen
heb' naj;

---

^p8.10 *xax i'cha aq'ank'ulal yuh han* Mach kaw stxumlax tzet choche yala'iloj hebreo b'et ti'.

mil ch'en melyuh plata cha' hunun heb' naj tet ya'
 yet ch'el sat te' uva.

¹² Hawet yeh ch'en mil melyuh plata tu' Salomón,
 yok kab' ciento tet heb' naj xhtanhen hawuva;
 wal hin han, hayin kaw chin tanhe wuva ti' han.

Naj ocheb'il

¹³ Hatnhetik'a ayach xol te' lob'ehal,
 chab'e heb' naj hawetb'i yul hanuq';
 xhwochepax wab'e' yul hanuq' han.

Ix ocheb'il

¹⁴ Anhe chawa'a xhi' ni'an kaw ocheb'il wuh han,
 anhe chawa' haka' hunuj no' sajcheh,
 haka' yanhewi yunin hunuj no' gacela swi'laj witz
 b'ay ay te' te' kaw xuq' sam.